

Brottsverktyg åt Internationella brottsnätverk Bilmålvakter från Öst 2016

Sammanfattning :

Det förekommer en omfattande brottslighet bland bilmålvakter med samordningsnummer. I synnerhet gäller det de 304 samordningsnummer från Östeuropa där minst 41%¹ av dem förekommer i Polisens register rörande stöld- och smugglingsbrott och 94 % av dem har sammanlagt 42.5 miljoner kronor i skulder till Kronofogden. Folkbokföringsadresserna är spridda över hela Sverige. Fokusområdet rysk organiserad brottslighet, så kallat Tjuvar i Lagen, ger en stark koppling till Stockholm. Det är möjligt att även kopplingen även finns i Göteborg och Malmö¹.

Gärningsmännen bakom målvakterna utgör en viktig kapacitet för organiserad stöld- och smugglingsbrottslighet. Andra kategorier är människosmuggling, människohandel och organiserat tiggeri. De förfogar över ägardokumentet till fordonen genom urkundsförfalskningar och kan helt utan ekonomisk eller straffrättslig risk fördela stora mängder fordon. Dessa säljs kontant utan ägarbyte till nyanlända tjuvar som verkar i riket mellan två till sex månader innan de utvisas eller byter land. Fordonen är att anses som brottsverktyg och utgör en viktig kapacitet för organisationen.

Annonser finns på rysktalande köp/säljforum i Sverige för att få hjälp med att skaffa en "skattefri" bil. Detta tilltalar både tjuvar men även svenska bedragare som plötsligt inte behöver betala skatt, p-böter och trängselavgifter. Dessutom finns flera exempel på litauiska målvakters fordon på samma forum som säljs av ryska organiserade kriminella.

Vid en kvalitativ granskning av just litauiska identiteter framkom att minst 8 av de 76 litauiska identiteterna är uppenbart helförfalskade och troligtvis ligger det korrekta antalet falska på 10-15. Det är okänt hur det ser ut bland de andra nationaliteterna.

För att svensk Polis ska kunna fullfölja sitt arbete mot de nätverk som begår organiserade tillgreppsbrott i Sverige måste brottsligheten **först** förebyggas. **Sedan** bör de nyckelpersoner som tillhandahåller fordonen utredas för skattebrott och urkundsförfalskningar. Fordonen bör tas i beslag och förverkas. Det ska helt enkelt vara svårt att få tag på ett rullande brottsverktyg för dem som anländer till Sverige för att begå brott. Att det svenska samhället godtar bilmålvakter som i de flesta fallen inte existerar eller finns i landet är anmärkningsvärt.

Innehåll

Sammanfattning :	1
Åtgärdsförslag:.....	2
Orsak till rapporten	2
Vad är ett samordningsnummer?	3
Behöver man styrka en identitet för att få ett samordningsnummer?	3
Missbruk av samordningsnummer	4
Missbruk av samordningsnummer hos Transportstyrelsen	4
Fokusområdet för rapporten.....	5
Begreppet ”nyckelpersoner” i organiserad stöldbrottslighet	5
Varför använder utländska ligor svenska fordon?	5
Inhämtning: Transportstyrelsen	6
Bearbetning : Nationaliteter och samordningsnumren	6
Bearbetning: Inhämtning från Kronofogdemyndigheten.....	8
Bearbetning: Regionala Underrättelsebaser.....	8
Fokus: Litauen	9
Rysktalande forum för köp och sälj i Sverige.....	9

Åtgärdsförslag:

1. Författningsändring: Det ska vara otillåtet att utan särskilt tillstånd äga mer än ett fordon om man har ett samordningsnummer. En sådan begäran ska lämnas in personligen på Transportstyrelsen och personen ska identifieras.
2. Inga oidentifierade personer ska kunna äga något registerpliktigt fordon.
3. Skatteverket eller Transportstyrelsen ska spara, utan gallringsbegränsningar, dessa dokument och kontrollera giltigheten på id-handlingen till personens hemland. Det finns helt enkelt ingen rimlighet i att privat äga ett flertal svenskregistrerade fordon utan varaktig vistelse i riket.
4. De identiteter med redan en mängd fordon på sig ska, efter författningsförändringen, förhindras att tillföra nya fordon på sig. Region Väst har exempelvis sex personer med samordningsnummer som vardera äger mer än tusen bilar. En identitet äger 2685 stycken fordon.
5. De 512 samordningsnummer som sammanlagt äger 28 897 fordon ska granskas mot respektive hemländer, i synnerhet de som har skulder till Kronofogden.
6. Kronofogden ska i bilmålvaktsproblematiken, både gällande samordningsnummer och svenska personnummer, kunna göra undantag från regeln som kräver att en utmätning av ett motorfordon måste rendera en vinst. Även om det blir en liten handläggningsförlust för myndigheten så blir det med största sannolikhet en stor brottsförebyggande vinst för det svenska samhället om fordonet försvinner.

Orsak till rapporten

Det har under längre tid förekommit en problematik kring bilmålvakter i Sverige. Dels förlorar samhället stora summor pengar på de som fuskar och det får till följd att den allt mindre delen av befolkningen som gör rätt för sig får trängas med bedragare

både i trängsel och på parkeringsplatser. Dessutom beskriver Sydsvenskan² läget i Malmö som så pass illa att var tionde fordon i staden ägs av en bilmålvakt samt att betalningsbenägenheten för parkeringsböter sjunkit från 79% till 56% på ett par år.

Anledningen till att Nationella Operativa Avdelningens Underrättelseenhet (NOA Und) skriver denna rapport är att landets poliser under längre tid sett hitresta kriminella som begår systematiska stölder runt om i riket och som återkommande använder fordon från samma ägare som antingen inte existerar alls eller inte finns i Sverige.

Syftet med rapporten är att inhämta data från hela riket för att se omfattningen på problemet, om det finns någon organisation, vilka som i så fall är bakomliggande gärningsmän, om vissa områden är utmärkande och om det går att åtgärda.

Vi har således ett primärt syfte att försöka skönja brotten i detta förfarande utan att lägga fokus på att samhället blöder ekonomiskt på grund av legalt bedrägeri.

Det ligger dock i sakens natur att en ofrivillig (ovetande) målvakt är att anses som brottsoffer på grund av urkundsförfalskningar och växande skuldberg även om fordonen inte råkar användas i brottsliga sammanhang.

Vad är ett samordningsnummer³?

”Ett samordningsnummer får tilldelas en person som inte är eller har varit folkbokförd i Sverige efter begäran från en myndighet eller ett annat organ som regeringen bestämmer⁴. Skatteverket sköter registrering och registerföring av dessa.

Syftet med ett samordningsnummer är att ta bort risken för personförväxling när man kommunicerar mellan myndigheter om personen i fråga. Om en person med ett samordningsnummer senare blir folkbokförd ersätts samordningsnumret med ett personnummer. En enskild person kan inte själv begära ett samordningsnummer från Skatteverket.

Själva numret är uppbyggt så att det utgår från personens födelsetid och sedan adderas det sexsiffriga numret med 60. Därefter blir det precis som med personnummer ett tresiffrigt individnummer som är ojämnt för män och jämt för kvinnor och sedan en kontrollsiffrå. Det har mellan 2009 - 2014 utfärdats cirka 50 000 samordningsnummer per år.

Enligt Skatteverkets interna praxis kan ett samordningsnummer tas bort endast under förutsättning att tilldelning har skett för en person som inte ska ha ett sådant nummer eller inte ens existerar. Den som tilldelas ett samordningsnummer vet inte alltid om att han eller hon har fått det.

Behöver man styrka en identitet för att få ett samordningsnummer?

Samordningsnummer får tilldelas en person om det inte råder osäkerhet om hans eller hennes identitet⁵. Den myndighet som begär tilldelning av ett samordnings-

² <http://www.sydsvenskan.se/2014-02-19/var-tionde-mal-mobil-ags-av-en-bilmalvakt>

³ Dessa uppgifter är hämtade från en välskrivna rapport från Skatteverket: PM 2014: Samordningsnummer och utländska fastighetsägare – en översyn

⁴ 18 a § folkbokföringslagen (1991)

nummer ska bedöma om identiteten kan anses fastställd. För att en persons identitet ska anses vara fastställd är uppgifter om namn, födelsetid, födelseort och medborgarskap nödvändiga. Detta fastställs genom hemlandspass eller nationellt ID-kort och finns inte det fungerar i regel körkort eller liknande. LMA-kort och liknande handlingar fungerar inte.

Det finns inga krav på att identitetskontrollen sker genom ett personligt möte med den rekvirerande myndigheten och den som ska tilldelas samordningsnumret.

Dessutom finns det många fall där ett samordningsnummer tilldelas utan att identiteten är styrkt och särskilt från Rikspolisstyrelsen där det handlar om registrering i belastningsregistret eller misstankeregistret.

Missbruk av samordningsnummer

Av regeringens uppdragsbeskrivning till Skatteverket framgår att Skatteverket ska inhämta uppgifter om hur samordningsnummer missbrukas i olika verksamheter genom kontakt med myndigheter som begär detta nummer.

De fyra myndigheterna som mest återkommande begärt uppgifter om samordningsnummer är Skatteverkets beskattningsverksamhet, Rikspolisstyrelsen, Försäkringskassan och Transportstyrelsen. Detta under 2009-2014.

Sammanfattningsvis kan sägas att tillfrågade myndigheter inte upplevt missbruket som särskilt stort. Det finns inga uppgifter om hur missbruket kostar eller hur vanligt förekommande det är. Tillgänglig statistik över bedrägeri och fusk särskiljer inte samordningsnummer från personnummer.

De områden där missbruk har upptäckts är följande:

- Frivilligt/ofrivilligt användande av en annan persons samordningsnummer för passansökan och bilmålvakter
- Svarthandel och arbetsgivarintyg
- Skattebedrägerier (ROT/RUT, återbetalning av mervärdesskatt, fusk med kontrolluppgifter m.m.)

Missbruk av samordningsnummer hos Transportstyrelsen

Transportstyrelsen anser att en stor del av problematiken med samordningsnummer är kopplat till att myndigheten har ansvaret för att rekquirera samordningsnummer och att fastställa identiteten för personen före rekvisitionen.

Transportstyrelsen har inte den geografiska spridningen för att kontrollera handlingar i original genom personligt besök. Därför tar de endast emot kopior på en id-handling. Transportstyrelsen begär också en aktuell adressuppgift till personen för att kunna nå denne med behörighetshandlingar för fordonet och för att kunna ta ut skatter och avgifter som följer med registrering av fordon.

Transportstyrelsen uppger också problematiken med att om personen redan har ett samordningsnummer tilldelat av Rikspolisstyrelsen som inte är styrkt så särbehandlas de inte gentemot styrkta identiteter.

---

⁵ 5 a § folkbokföringsförordningen

Dessutom missbrukas samordningsnummer likväl som personnummer när fordonsägaren lämnar landet. Då görs en adressändring för att de som utnyttjar numret kan registrera ett stort antal fordon på dem utan risk för att bli skattskyldiga på fordonen. För just samordningsnummer är det lättare med förfarandet eftersom det endast krävs en skriftlig adressändring.

Fokusområdet för rapporten

Generell bild: I en del av rapporten beskrivs läget för samtliga 512 samordningsnummer som inhämtats.

Fokusområdet Öststat: innefattar alla forna Sovjetrepubliker förutom Balkan.

Litauen: En kvalitativ inhämtning har gjorts just på samordningsnummer från Litauen eftersom det har uppdagats försök att använda falska litauiska ID-kort från kriminella personer från Öststaterna gällande Skattebrott och bilbedrägerier.

Begreppet ”nyckelpersoner” i organiserad stöldbrottslighet

En nyckelperson är en möjliggörare som hjälper internationella stöld- eller smugglingsligors verksamhet. Dessa personer är oftast folkbokförda i Sverige och har ett svenskt personnummer. De hjälper till med att folkbokföra ligamedlemmar eller husera dem, hyra ut fordon och lagerlokaler, ordna svartarbete eller falska eller riktiga anställningskontrakt, de kan ordna garantier för arbets- eller turistvisum till Sverige.

Varför använder utländska ligor svenska fordon?

Även om de utländska fordonen inte får betalningskrav från biltullar, betalar fordonsskatt i Sverige eller får inkassokrav från parkeringsböter så finns det en enkel förklaring till detta. De svenska fordonen väcker inte uppmärksamhet i villaområden, på landsbygden eller på parkeringsplatser i köpcentra som en utlandsregistrerat fordon skulle göra, särskilt fordon från Litauen, Rumänien, Bulgarien eller Polen. Av en märklig anledning så är samordningsnummer från de mest återkommande fyra länderna i denna rapport just dessa.

Stöldligorna är så pass förslagna att de i vissa fall till och med använder reflexvästar vid fordonsinbrott, fordons- och maskinstölder och inbrott i hus för att få grannar och omgivning att tro att de är arbetare och utrustade med svenskregistrerade fordon kan man helt enkelt komma undan med stölder trots passerande vittnen.

Inhämtning: Transportstyrelsen

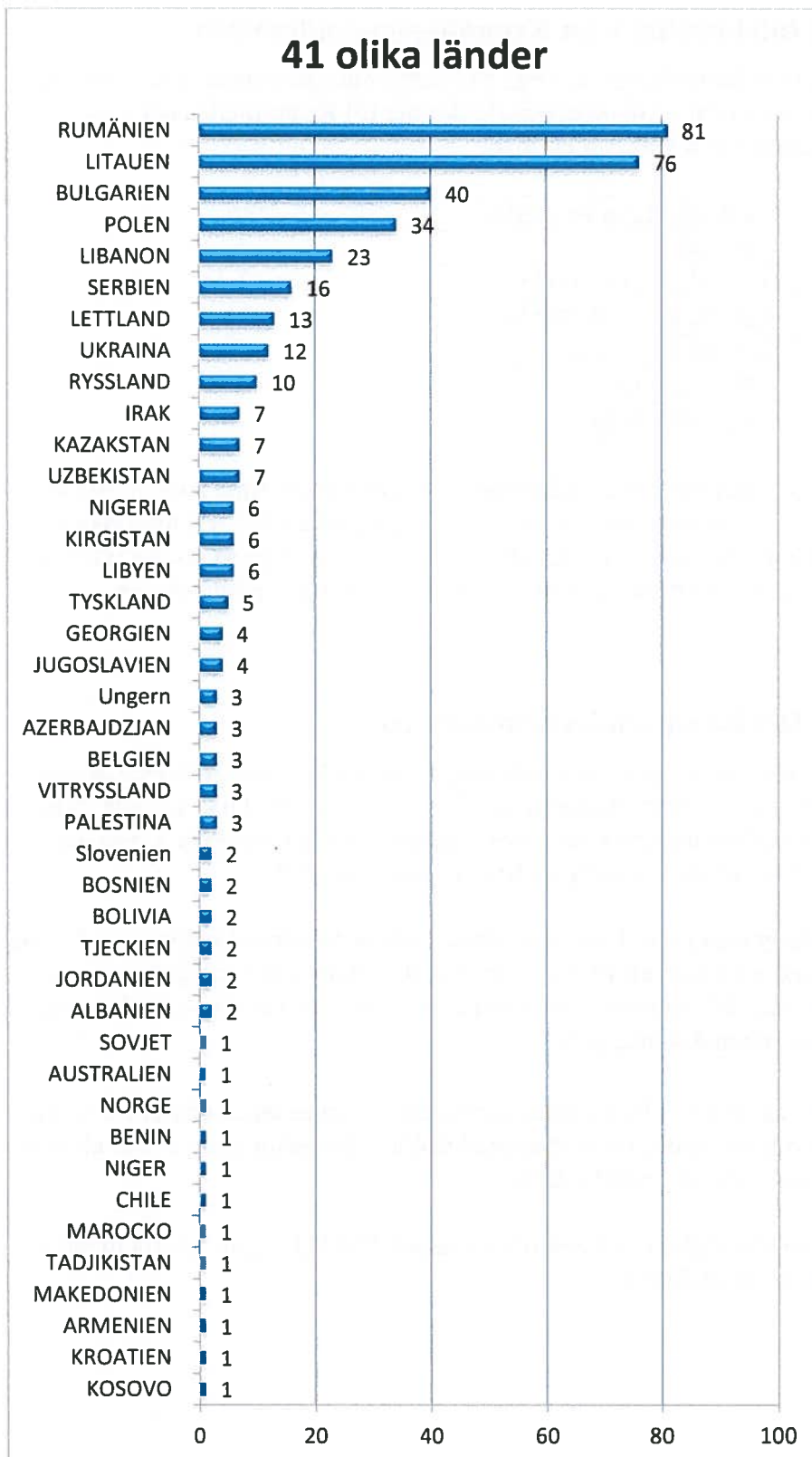
Den 28 september 2016 gjorde på begäran från NOA Und en slagning på Transportstyrelsen på alla fordonsägare med samordningsnummer som ägde minst tio fordon. Denna begränsning i omfattningen gjordes för enbart för att projektet skulle vara genomförbart på en handläggare.

Trots denna snäva begränsning mottogs 512 samordningsnummer som sammanlagt ägde 28 897 fordon.

Det var en stor spridning på antalet fordon per person, där en stor del ägde mellan 10-20 fordon, sedan en bred spridning på ägarskap av 20-200 fordon samt sex stycken fordonsägare som ägde mer än 1 000 fordon. Alla dessa sex ”personer” är skrivna i region Väst och den som hade flest fordon ägde 2 685 stycken.

Bearbetning : Nationaliteter och samordningsnumren

Vid inhämtningen kunde inte alla nationaliteter fastställas eftersom de inte var registrerade i SPAR. Således saknar 119 samordningsnummer av de 512 någon som helst nationalitetsbestämning. De uppenbara litauiska, rumänska och polska namnen har trots detta länkats till respektive land i denna graf.

Bearbetning: Inhämtning från Kronofogdemyndigheten

Denna myndighet har kontrollerat samtliga 512 samordningsnummer. Det visade sig att 416 (81 %) av dessa har fordonsrelaterade skulder till Kronofogden och den sammanlagda summan är 69 600 000 kronor.

Antal	Fordonsrelaterad skuld
57	< 10 000 kr
184	10 000 kr – 100 000 kr
144	100 000 kr – 500 000 kr
23	500 000 kr – 1 Mkr
8	1Mkr – 3.5 Mkr
Totalt 416	Totalt 69.6 Mkr

När det gäller fokusområdet Öststatsrelaterade samordningsnummer som är 304 av de 512 identiteterna är procentandelen skuldsatta högre, hela 94 % har fordonsrelaterade skulder med en total summa på 42 500 000 kronor. Samtliga samordningsnummer i undersökningen med rumänsk nationalitet har skulder till Kronofogden.

Bearbetning: Regionala Underrättelsebaser

Undersökningen baseras på egen genomsökning i nationella underrättelsebasen samt att polisregionerna själva har kontrollerat sina baser⁶. Region Syd har uppgett att de inte har tid att genomföra undersökningen och region Väst har inte svarat. Således finns det utrymme för att den egentliga siffran är högre än 41 %

Förfrågan var väldigt snävt ställd till regionerna. Endast de samordningsnummer som direkt är involverad eller äger ett fordon som brukats i stöld- eller smuglingsbrott skulle flaggas. I vissa fall rapporterades även in nätverk som var involverade i organiserat tiggeri och människosmuggling.

Minst 158 (31 %) av de 512 identiteterna förekommer i underrättelsebaser på grund av att deras fordon förekommit i samband med stölder eller smuggling i riket alternativt att de själva har varit inblandad i detta.

Gällande fokusområdet Öststat så förekommer **minst** 124 (41 %) av de 304 identiteterna i samma typ av brottslighet.

Fokus: Litauen

Eftersom det finns en omfattande användning av falska litauiska id-kort bland rysktalande organiserad brottslighet i Sverige försökte NOA UND granska underlagen av just dessa på Skatteverket men endast 14 av de 76 litauiska personernas underlag fanns att tillgå och några av dessa fotostatkopior är nästintill oläsliga.

Från Transportstyrelsen kunde vi hämta in 33 underlag som ännu inte har kontrollerats med litauisk polis ännu för att se om de existerar. Tyvärr saknas 29 underlag och det är okänt vilken myndighet som har dem.

Två av de 14 id-handlingarna identifierades som falska av Litauisk polis. Dessutom identifierade de 6 av 62 andra id-uppgifterna som inte existerande i deras folkbokföringsdatabas. De har också uppgett att sju av de övriga hade mindre felaktigheter i sig såsom en siffra i födelsetiden som avvikit men att namnet stämt samt att för- och efternamn varit omkastat. Detta tyder på felaktig inläggning i Sverige mer än falska identiteter samt att de verkligen har gjort en extensiv sökning i deras register för att hjälpa oss.

Uppskattningsvis är cirka 10 till 15 av det totala antalet litauiska identiteter helförfalskade om man ser till att det endast krävs en fotostatkopia på ett ID-kort som skickas till Transportstyrelsen och utan att behöva besöka dem.

Rysktalande forum för köp och sälj i Sverige

Det finns flera sidor för rysktalande vinstandes i Sverige som vill köpa eller sälja gods, erbjuda tjänster, boende och liknande. Cirka 10-15 % av annonserna gällande köp och sälj ger klara signaler på att det är stöldgods som efterfrågas eller erbjuds.

Flera av fordonen som omfattas av bilmålvaktsproblematiken har anträffats på forumen och det är uppenbart att det inte är ägarna som säljer dem. De som kan identifieras är nära länkade till andra nyckelpersoner i rysk organiserad brottslighet i Stockholmsområdet. Dessa möjliggörare står för garant-papper till visasökande inresta tjuvar, erbjudande om svart arbetskraft, ekobrott och bostadsupplåtare till tjuvar. Det är uppenbart att det finns en hel organisation bakom alla delar av kringresande stöldligor och dessa möjliggörare visar en hög social status på sociala medier med premiumbilar och utlandsresor.

